

10

HOOFDSTUK

De invloed van SBR/XBRL op de boekhouding

Opgave 10.1 (SBR-programma)

1. Het eerste hoofdpunt van het SBR-programma is het standaardiseren van het begrippenkader, waardoor het aantal gedefinieerde begrippen wordt teruggebracht van 200.000 naar 4.000. Het tweede hoofdpunt is dat financiële informatie van machine naar machine kan worden overgedragen, zonder dat hiervoor een handmatige overzetting nodig is. Dit verkleint de kans op fouten én zorgt ervoor dat financiële informatie sneller beschikbaar is.
2. De standaard waarvoor de Nederlandse overheid heeft gekozen om dit te realiseren, is eXtensible Business Reporting Language (XBRL).
3. De Nederlandse overheid heeft voor XBRL gekozen omdat dit wereldwijd de belangrijkste standaard is voor het uitwisselen van financiële informatie. Hoewel er andere standaarden zijn, zou het in verband met deze internationale ontwikkelingen niet doelmatig zijn om in Nederland voor een andere standaard te kiezen.

Opgave 10.2 (XBRL)

1. XBRL is een op xml gebaseerde internationale digitale standaard, die economische subjecten in staat stelt om financiële gegevens zowel intern als extern op een dynamische en eenduidige wijze te communiceren.
2. Instanties die kunnen profiteren van de voordelen van XBRL zijn:
 - de Belastingdienst;
 - de Kamer van Koophandel;
 - het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS);
 - banken;
 - analisten;
 - kredietbeoordelaars.

Opgave 10.3

(xml-bericht; instance; style sheet)

1. De eerste vorm van het bericht is de 'instance' en de tweede – leesbare – vorm is de 'style sheet'.
2. De 'instance' kan van machine naar machine worden gecommuniceerd.
3. Drie belangrijke verschillen tussen de 'instance' en de 'style sheet' zijn:
 - In de style sheet kan de volgorde van de elementen worden veranderd.
 - In de style sheet kunnen elementen worden weggelaten.
 - In de style sheet kan informatie worden toegevoegd. In deze opgave: als het product is afgekeurd, kan automatisch de tekst 'MAG NIET WORDEN VERKOCHT!' worden toegevoegd.
4. Het valideren van een xml-bericht houdt in dat automatisch wordt gecontroleerd of het bericht betrouwbaar is. Zo kan bijvoorbeeld de volledigheid worden vastgesteld door automatisch te controleren of alle elementen zijn ingevuld. De juistheid kan worden vastgesteld door op consistentie te controleren.
5. Het voordeel van validatie is dat de ontvanger nooit informatie in een onjuist formaat ontvangt, of informatie die niet betrouwbaar is. Als de verzender een verkeerd formaat (lees: verkeerd formulier) gebruikt, gaat het bericht direct terug naar de verzender, met de opmerking dat het onjuiste formaat is gebruikt, of dat bepaalde gegevens niet – of onjuist – zijn ingevuld.
6. Met behulp van xml kunnen facturen en bankafschriften direct in het grootboek worden ingelezen. Dit kan worden gerealiseerd door een factuur – of bankafschrift – elektronisch te versturen en in de 'instance' aan te geven op welke grootboekrekeningen de factuur of het bankafschrift moet worden geboekt.

Opgave 10.4

(taxonomie)

1. In een taxonomie wordt een element eenduidig gedefinieerd. Een taxonomie kan worden vergeleken met een woordenboek.
2. De voordelen van het uitwisselen van interne informatie met een taxonomie zijn dat er nooit interpretatieverschillen kunnen ontstaan en dat de ontvanger van de informatie de verzender nooit om uitleg hoeft te vragen.
3. De belangrijkste eis waaraan een taxonomie moet voldoen, is dat twee verschillende elementen nooit dezelfde naam mogen krijgen, en dat een element nooit op verschillende manieren mag worden gedefinieerd.

Opgave 10.5 (taxonomie)

Voor een correcte weergave van de omzetbelasting heeft Beelen nv drie grootboekrekeningen nodig, en wel voor:

1. de totale – op basis van ontvangen facturen – te verrekenen omzetbelasting;
2. de totale – op basis van verzonden facturen – te betalen omzetbelasting;
3. de per saldo periodiek af te dragen omzetbelasting, zijnde het verschil tussen 1 en 2.

Verder is het van belang dat grootboekrekeningen die dezelfde betekenis hebben, dezelfde codering krijgen. Dan kunnen er nooit interpretatieverschillen ontstaan.

De taxonomie van Beelen nv ten aanzien van de omzetbelasting zou er als volgt uit kunnen zien:

Element	Codering	Definitie
Te verrekenen omzetbelasting	180	De totale – op basis van ontvangen facturen – te verrekenen omzetbelasting
Te betalen omzetbelasting	181	De totale – op basis van verzonden facturen – te betalen omzetbelasting
Af te dragen omzetbelasting	182	De per saldo periodiek af te dragen omzetbelasting, zijnde het verschil tussen 180 en 181.

Opgave 10.6 (taxonomie)

1. Het automatisch koppelen van grootboekrekeningen aan de taxonomie gebeurt op basis van de naam van de grootboekrekening. Bij de volgende grootboekrekeningen zou dat tot een verkeerde koppeling kunnen leiden:

Grootboekrekening	Mogelijk probleem
Afschrijving machines	Niet duidelijk is of het hier om een kostenrekening gaat of om de cumulatieve afschrijving die in mindering moet worden gebracht op de aanschafprijs.
Vooruitbetaalde kosten	Grootboekrekeningen met 'kosten' in de naam kunnen aan een resultatenrekening worden gekoppeld in plaats van aan een balansrekening.
Verzekeringspremie	Onduidelijk is of het om een kostenrekening gaat of om een balansrekening.

Grootboekrekening	Mogelijk probleem
Betaalde interest	Betaalde interest wordt vaak gebruikt in samenhang met ingecalculerde interest; dit is de in de kostprijs doorberekende interest. De naam van de grootboekrekening suggereert dat het om de rente-uitgaven in een bepaalde periode gaat, en dit bedrag hoeft niet gelijk te zijn aan de rentekosten.

2.

Huidige naam	Betere naam
Afschrijving machines	Cumulatieve afschrijving machines
Vooruitbetaalde kosten	Vooruitbetaalde bedragen
Verzekeringspremie	Vooruitbetaalde bedragen
Betaalde interest	Rentekosten

Opgave 10.7 (e-facturen)

	Voorraad	600	
Aan	Crediteuren		600

Opgave 10.8 (handelonderneming; vaste verrekenprijs)

1. De journaalpost van de ontvangst van de grondstoffen:

	310	Voorraad grondstoffen	53.625*	
Aan	300	Inkopen		48.750**
Aan	515	Opslag inkoopkosten		4.875***

* $6.500 \times \text{€} 7,50 \times 110\% = \text{€} 53.625$

** $6.500 \times \text{€} 7,50 = \text{€} 48.750$

*** $6.500 \times \text{€} 7,50 \times 10\% = \text{€} 4.875$

2. De journaalpost van de ontvangst van de inkoopfactuur:

	300	Inkopen	48.750	
	170	Te verrekenen omzetbelasting	10.605	
	320	Prijsverschillen inkopen	1.750	
Aan	150	Crediteuren		61.105

3. Soms wordt een geplaatste verkooporder (of een deel daarvan) ná het verzenden van de factuur geleverd. Levering kan dan niet (volledig) plaatsvinden, omdat de leverancier onvoldoende voorraad heeft. De na te leveren goederen worden opgenomen in een zogeheten backorder.
4. De journaalpost van de aanschaf van de nieuwe vrachtauto's en de verkoop van de oude vrachtauto's:

	040	Vrachtauto's (2 x (€ 40.000 -/- € 35.000))	10.000	
	170	Te verrekenen omzetbelasting (2 x € 40.000 x 21%)	16.800	
	041	Afschrijving vrachtauto's (2 x (€ 35.000 -/- € 14.336))	41.328	
	120	Debiteuren (2 x € 13.000 x 121%)	31.460	
	970	Incidentele lasten (2 x (€ 14.336 -/- € 13.000))	2.672	
Aan	150	Crediteuren (2 x € 40.000 x 121%)		96.800
Aan	171	Verschuldigde omzetbelasting (2 x € 13.000 x 21%)		5.460

5. De journaalpost van de afschrijvingskosten op de nieuwe vrachtauto's:

	420	Afschrijvingskosten	16.000*	
Aan	041	Afschrijving vrachtauto's		16.000

* $2 \times € 40.000 \times 20\% = € 16.000$

6. De journaalpost van de afgifte van de grondstoffen:

	710	Te verzenden goederen	26.730	
Aan	310	Voorraad grondstoffen		26.730

7. De journaalposten naar aanleiding van de verzonden verkoopfactuur:

	120	Debiteuren	31.097	
	820	Kortingen	800	
Aan	171	Verschuldigde omzetbelasting		5.397
Aan	800	Opbrengst verkopen		26.500

	810	Kostprijs verkopen	21.625	
Aan	710	Te verzenden goederen		20.625
Aan	565	Dekking verkoopkosten		1.000

8. De journaalpost van de te ontvangen creditnota:

	240	Te ontvangen creditnota's	2.100*	
	320	Prijsverschillen bij inkoop	224**	
Aan	310	Voorraad grondstoffen		2.324***

* $350 \times € 6 = € 2.100$

** $350 \times (€ 6,64 - € 6) = € 224$

*** $350 \times € 6,64 = € 2.324$

9. Het saldo van de grootboekrekening 'Te ontvangen creditnota's' moet in mindering worden gebracht op het bedrag van de grootboekrekening 'Crediteuren'. Het saldo van de grootboekrekening 'Te verzenden goederen' moet in mindering worden gebracht op het bedrag van de grootboekrekening 'Voorraad grondstoffen'.

10. Twee voordelen van een ERP-systeem:

- Gegevens hoeven slechts eenmaal te worden ingevoerd.
- Door de centrale vastlegging van gegevens kan elke afdeling dezelfde informatie gebruiken, waardoor de communicatie tussen afdelingen zal verbeteren.

Opgave 10.9

(handelonderneming; dagboeken; vaste verrekenprijs)

1. Voorbeelden van een subgrootboek zijn het debiteurenboek en het crediteurenboek.
2. De voorraadkaarten vormen een bijboek, omdat de voorraden hierop alleen in hoeveelheden worden bijgehouden.
3. De grootboekrekening 'Te verrekenen omzetbelasting' kan niet voorkomen in het magazijnontvangstboek en in het verkoopboek.

4. De journaalpost van de creditzijde van het bankboek:

	180	Te betalen lonen	9.520	
	120	Crediteuren	7.260	
	710	Prijsverschillen inkopen	2.000	
	170	Te verrekenen omzetbelasting	420	
Aan	105	Bank		19.200

5. De journaalpost van de factuur van de aanschaf van de nieuwe inpakmachine en de inruil van de oude machine:

	020	Inpakmachines	4.100*	
	170	Te verrekenen omzetbelasting	1.533**	
	025	Afschrijving inpakmachines	3.000	
	910	Incidentele baten en lasten	200***	
Aan	120	Crediteuren		8.833

* $((100/121) \times \text{€ } 9.801) - \text{€ } 4.000 = \text{€ } 4.100$

** $((21/121) \times \text{€ } 9.801) - ((21/121) \times \text{€ } 968) = \text{€ } 1.533$

*** $\text{€ } 4.000 - \text{€ } 3.000 - ((100/121) \times \text{€ } 968) = \text{€ } 200$

6. De afschrijvingskosten van de nieuwe inpakmachine over september zijn:
 $(\text{€ } 8.100 - \text{€ } 900) / (4 \times 12) = \text{€ } 150$.

7. De journaalpost van de afschrijvingskosten van de nieuwe inpakmachine over september:

	430	Afschrijvingskosten	150	
Aan	025	Afschrijving inpakmachines		150

8. De journaalpost van de interestkosten:

	420	Interestkosten	42*	
Aan	150	Te betalen bedragen		42

* $1/12 \times 6,3\% \text{ van } \text{€ } 8.000 = \text{€ } 42$

9. De journaalposten naar aanleiding van de verzonden verkoopfacturen:

	110	Debiteuren	532.400	
Aan	171	Verschuldigde omzetbelasting		92.400
Aan	820	Opbrengst verkopen		440.000

	800	Inkooprijds verkopen	360.000	
Aan	740	Te verzenden producten		360.000

10. De journaalpost van de opslag voor indirecte verkoopkosten:

	810	Toeslag indirecte verkoopkosten	18.000*	
Aan	525	Opslag indirecte verkoopkosten		18.000

* 5% van € 360.000 = € 18.000

11. De journaalpost van de betaling van de verzekeringspremie:

	155	Vooruitbetaalde bedragen	450*	
Aan	105	Bank		450

* € 1.800/4 = € 450

12. De journaalpost van de verzekeringskosten:

	440	Verzekeringskosten	150*	
Aan	155	Vooruitbetaalde bedragen		150

* € 450/3 = € 150

13. De journaalpost van de factuur van de reparatie aan het bedrijfspand:

	460	Algemene kosten	973,55*	
	170	Te verrekenen omzetbelasting	204,45**	
	190	Rekening-courant I. Mikhout	1.000	
Aan	120	Crediteuren		2.178

* € 2.178 -/ - € 1.000) × 100/121 = € 973,55

** € 2.178 -/ - € 1.000) × 21/121 = € 204,45

14. De journaalpost van de factuur van de verkochte inventaris:

	110	Debiteuren	2.420	
	035	Afschrijving inventaris	5.920	
	910	Incidentele baten en lasten	80	
Aan	030	Inventaris		8.000
Aan	171	Verschuldigde omzetbelasting		420

15. De journaalpost van de correctie van de waarde van de voorraad:

	910	Incidentele baten en lasten	149	
Aan	700	Voorraad producten		149

16.

Grootboekrekening	Mogelijk probleem
015 Afschrijving bedrijfspand	Het is onduidelijk of het om een kostenrekening of een balansrekening gaat. Beter: 'Cumulatieve afschrijving'.
025 Afschrijving inpakmachines	Het is onduidelijk of het om een kostenrekening of een balansrekening gaat. Beter: 'Cumulatieve afschrijving'.
035 Afschrijving inventaris	Het is onduidelijk of het om een kostenrekening of een balansrekening gaat. Beter: 'Cumulatieve afschrijving'.
240 Tussenrekening lonen	Ook hier is niet duidelijk om wat voor soort rekening het gaat. Beter: 'Tussenrekening loonkosten', want het saldo geeft de nog niet verdeelde loonkosten aan.
520 Indirecte verkoopkosten	In de IFRS-taxonomie kunnen alleen de werkelijke kosten eenmalig worden gekoppeld. Dat zal vanuit rubriek 4 gebeuren. Deze grootboekrekening kan dus het beste niet worden gekoppeld.
525 Opslag indirecte verkoopkosten	In de IFRS-taxonomie kunnen alleen de werkelijke kosten eenmalig worden gekoppeld. Begrote kosten kunnen niet worden gekoppeld.
720 Te ontvangen producten	In de IFRS-taxonomie kan alleen de voorraad worden gekoppeld. Dus koppelen aan het element 'Voorraad handelsgoederen'.
740 Te verzenden producten	In de IFRS-taxonomie kan alleen de voorraad worden gekoppeld. Dus koppelen aan het element 'Voorraad handelsgoederen'.
810 Toeslag indirecte verkoopkosten	In de IFRS-taxonomie kunnen alleen de werkelijke kosten eenmalig worden gekoppeld. Begrote kosten kunnen niet worden gekoppeld.
910 Incidentele baten en lasten	Hier is onduidelijk of het om baten of lasten gaat. Deze grootboekrekening kan daarom het beste worden gesplitst in twee grootboekrekeningen: 'Incidentele baten' en 'Incidentele lasten'.

17. In de IFRS-taxonomie komt maar één element 'Voorraad handelsgoederen' voor. Daarom zal 'Prijverschillen inkopen' aan dit element moeten worden gekoppeld. Alle aan het element 'Voorraad' gekoppelde grootboekrekeningen zullen dan samen de correcte waarde van de voorraad weergeven.